МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

ШIей даькъала хилда шун, хьамсара кхалнах!

СЕРДАЛО

СВЕТ

арадулъа 1923 шера денз

Советски Союза Коммунистически партин Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Советен Министрий Советен орган. Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

№ 20 (2749) | ПIаьраска, 8 март, 1963 шу. | Мах 2 кеп.

1963 шера хержа Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Совета депутаташ

Абдуханов Закай ГIарми, XX партсъезда цIерахча колхоза бригадир — ЦIа-Веданан № 63 йола хержамий округ.

Абдурзуков Махьмада Iаьла, Гроznенски производственни колхозно-совхозни управленин опытно-производственни бохкама № 3 йолча отделенин управляющи — № 76 йола йоккхача АтагIара хержамий округ.

Абдусаламов Абдусалама Шаипи, Гроznенски производственни управленин «Советская Россия» яхача колхоза председатель — № 69 йола Комсомольски хержамий округ.

Абубакаров Исмаiайлий Махьмад, Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета председателин заместитель, № 131 йола Шаьла Правобережни хержамий округ.

Аьмазов Iаддалий Илез, Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Совета Президиума председатель — № 33 йола Октябрьски хержамий округ.

Амирова АртагIа Лиза, Сунженски производственни управленин «IуттIа коммунизмэ» яхача колхоза доярка — № 108 йола Нестеровски хержамий округ.

Аминова Надежда Демьяновна, Гудермесера XVI партсъезда цIерача кирпично-черепичнн заводо болхло — № 56 йола Гудермесски-заводской хержамий округ.

Антонова Прасковья Тарасовна, Наурски производственни колхозно-совхозни управленин «Победа» яхача комсомолан совхоз-колхоз — № 77 йола Николаевски хержамий округ.

Апряткин Семен Семенович, КПСС Нохч-ГIалгIай обкома секретарь — № 45 йола Горьковски хержамий округ.

Арсаканова Iаздал-Мажита Магет, Урус - Мартана производственни колхозно-совхозни управленин «Красноармейский» совхоза доярка— № 118 йола Ахкан-Юртовски хержамий округ.

Арсанукаев Арсанукан Вахид, транспортни машинаш сва заводо болхло — № 49 йола Нефтемайски хержамий округ.

Арцуева Натишт, Шалински производственни колхозно-совхозни управленин Орджоникидзе цIерахча колхоза доярка — № 68 йола Мекхетийски хержамий округ.

Астаков Астала Адиз, Ножай-Юртовски производственни колхозни управленин партком секретарь — № 91 йола Iалхой-Мохька хержамий округ.

Ахьаков Ахьбаов Нажмудин, Урус - Мартановски производственни управленин «Юрец» яхача совхоза 2-ча отделене Iорски хержамий округ.

Бекозырова Измаiайлий Тамара, Магiалинкерча № 3 йолча юкъерча школа хьекархо — № 52 йола Ленински хержамий округ.

Беляев Олег Семенович, КПСС Гроznенски городской комитета секретарь № 20 йола Кировски хержамий округ.

Бердар Анна Юрьевна, Шаьла районна «Дружба» яхача совхоза 1-ча отделене доярка — № 142 йола Беляевенски хержамий округ.

Барзукаева Iаьдул-Хьамида Михаiла, Гроznенски производственни управленин «Ореховский» совхозан № 113 йола Iорски хержамий округ.

Бисултанова Исмаiайлий Тамара, Магiалинкерча № 3 йолча юкъерча школа хьекархо — № 52 йола Ленински хержамий округ.

Беляев Олег Семенович, КПСС Гроznенски городской комитета секретарь № 20 йола Кировски хержамий округ.

Бердар Анна Юрьевна, Шаьла районна «Дружба» яхача совхоза 1-ча отделене доярка — № 142 йола Беляевенски хержамий округ.

Барзукаева Iаьдул-Хьамида Михаiла, Гроznенски производственни управленин «Ореховский» совхозан № 113 йола Iорски хержамий округ.

Бекозырова Измаiайлий Тамара, Магiалинкерча № 3 йолча юкъерча школа хьекархо — № 52 йола Ленински хержамий округ.

Беля

КОММУНИЗМ ХЬАЛЪЕРАШ

КХАЛСАГ—ИНЖЕНЕР...

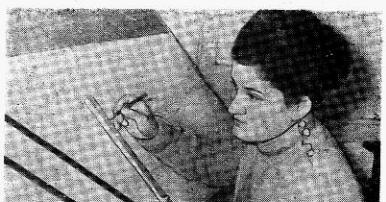

Соязка Грозненски мехкдатъ-та института технологически факультет а йыкха «Гипрогрознефте» балха ера къона ГIалГIай йоI Дидигова Диба. Кхоъчаш шу а дайнадаш Диба шу коллективе ена, цхьабакъда хIанзале а це езийтай цо коллективана. Балха хьалхарча денош цкъа лоадаме йоаца проекташ уттайора Дибас. Уж балхаш деш, цо хьахьекхар шийна тIабилла чоалхенера болх а сийленца ихоачашбергболга.

ТIахкъьчар чоалхенерча проекташа болх бе беза денош. Дидиговайна 3 йоккхача кречкинта пишкашта проект оттаелга тIадиллар. Ханал дукхъ хьалха а цхьаккха гIалат доацаш а дIаелар Дибас ше оттаяь проект. Къонача инженера бокъа толам ба из. Иштта болх бу комсомолка.

И. Плиева сурт.

КОТАЛОНГАРА КОТАЛОНГА

Дог гIоздаьна а долаш наIка дахьхад вай дезача цIейна. Вайх боккхачIа баршта дагайбаларIа дIаоха сий доадеш а ихьакхха бокъо йоаташ а хинна кIиза зама. Цудухьа сийрдагIа хьек вайна тахан бакъдолчуьн малх, цудухьа духхагIа разза да вай воай партеган правительственан цар вай йоакхо ярах, йоккхий бокъонаш воашта яларах.

Фу аргда аз сай хьакъсхьа? Кхачарга а санна, сога кхоч-парте еча цу йоаргда йоккхий. Доярка мара йоаца со кIанз шозлагIа хорж хьакъа Iаьдала организашка. Со хиннаI МагIалбика говроской Совета депутат, хIьата кIанз хиннача хоржамашка сай юртарча—Долакоарча наха лаккдаьд са сий, со Нохч-ГIалгIай республика парламенте хоржай.

...ЙИЛМАХО

Уж дезача дийнахьа — Дуненъ хьалъхашта кхоъчаш, писателя Гойгова Iаддал-Хьамидс дезал. Заремас йыкха Киргизски паччахьалхен педагогически институт а йыкха Нохч-ГIалгIай пединститута хьехаш цуьн йиша Азэ. Технически ВУЗ а йыкха КПСС Нохч-ГIалгIай обкома гIишлонит отдела заведуюци воаш ва цун воша Рустем.

Уж дезача дийнахьа — Дуненъ хьалъхашта цIи йыкха безам боагIа духха ха йоацаш Iилмахо хиннача, исторически Iилмай кандидата Гойгова Iаддал-Хьамида Зарема.

Нохч-ГIалгIай истории, метте-н, литератураи, экономикен Iилма-тохкама института коллективо лоархIаш а сий деш а я 1958 шера дена ухьаза болъ беш йола Зарема. Цо чIоагIа терказм тIабохийташ Iома а дудашха а доашх Нохч-ГIалгIайчен истороя дола дешаш.

«Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхоша Денинина духьала лоаттабаь къобсам» яхача темах яъзьеча диссертацена защита а яь, дукха ха йоацаш исторически Iилмай кандидата цIи йыкхай цо. ХIанз Заремас язбу кастта араяргIолча Нохч-ГIалгIайчен истори шоллагIча тома ши корта.

Октябра ираз кхьычача эзараш болча гIалгIай дезалех цIаIш ба къьнарча больш-бенкъа. С. Орджоникидзе соратника, писателя Гойгова Iаддал-Хьамида дезал. Заремас йыкха Киргизски паччахьалхен педагогически институт а йыкха Нохч-ГIалгIай пединститута хьехаш цуьнгахьа йиша Азэ. Технически ВУЗ а йыкха КПСС Нохч-ГIалгIай обкома гIишлонит отдела заведуюци воаш ва цун воша Рустем.

Уж дезача дийнахьа — Дуненъ хьалъхашта цIи йыкха безам боагIа духха ха йоацаш Iилмахо хиннача, исторически Iилмай кандидата Гойгова Iаддал-Хьамида Зарема.

Нохч-ГIалгIай истории, метте-н, литератураи, экономикен Iилма-тохкама института коллективо лоархIаш а сий деш а я 1958 шера дена ухьаза болъ беш йола Зарема. Цо чIоагIа терказм тIабохийташ Iома а дудашха а доашх Нохч-ГIалгIайчен истороя дола дешаш.

«Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхоша Денинина духьала лоаттабаь къобсам» яхача темах язъяьча диссертацена защита а

Сийрда вахар кхоллаш

Р. АХМАТОВА,
Нохч-ГIалгIай АССР писателей Союза правление председатель.

ШИЙТТА беттах хIара бутт ши-ше белгалонаш йолаш хул. Цхьабакъда, март буьйр къьсбата къьаьчача йоазонча дIаязбаь латт вай дег тIарча ка лендара тIа.

Ухх шера деррига дунен тIарча кхалинах, 53-гIогIа дезду шоай цIей—Дунен хьалъашта юкъера кхалънаьха ди.

Советски хьалкъо, докккхал а деш, белгалдоах советски кхалънаха — хьинар долча къьхьегамхошта, йоаноишта нарагIдийнна сийлахьа гIулъахкаш. Докккха баркал оал кхалънаха вай хьамсарча парте а советски правительстваь а.

Къьаьстта белгалгIа денад ухх шера йоаноишта цIей. Из денад РСФСР-ен Нохч-ГIалгIай АССР-ен Лакхехьарча а моттигашкарча а Советашка хоржамаш хинна массехч ди мара ца даьнача хана.

Вай докккал ду РСФСР Лакхехьарча Совете хержача М. Ахмаровайх, Е. Саниновайх, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете хержача А. Барзукаевайх, В. Семенчевайх, З. Сардаловайх, Т. Семеновайх, Иштта кхыбарех. Духххьал цхьан республика Лакхехьарча Совете хержай 62 кхалсар.

Йоккха дега гIоз хиннаI, советски халкъа, кхалнаха, бе-рашта КПСС XXII съездо тIаийача коммунизм хьалъяра Программах. Вай планета тIарча духхагIа болча ваьха дегашка йийшаI Программа иденица. Царна гу из адамий вахар тоадарахи машар оттабарахи дола документ хилар.

Шоай хьаьнала уйлаш — коммунизм хьалъяр ххоачашбераш, нагахьа санна Даьхен доазонаш лорадеш да дезаре.

Кlезига бац Даьхе баьхьан боашта дунен чухь мел долча хIамал духхагIа без къонгаш дIатийна ноанош. Царна дика ховрга уж ловзарга сакъерда ца болхилга, уж ларрача тIема тIа болхилга.

Вай докккагIа дараша яь ца Iеш, бераша а ю машарех йола уйлаш. Цар иллешца хестабу машар, ираз ера вахар. МоастагIий самолетий таташа унзар ца а доахаш, сатийна а дог гIоздалина а уж сигала хьежар дезза вайна. Цхьа наьна кулгаш цхьа бер а кIалхардоаккхардад. Дунен тIарча берригача ноанош кулгаша кIалхардоахкарда берашш, вай сийрда ххоаче.

Iалъамат тIоагIа цIи нан духха езаш а цун йоаххо еш а хиннав В. И. Ленин. Вон-Брувевча дувц Ленин шиI наьна кашша тIа вахар:

«ГIайгIане, шортта, йист ца хуъдац дIатIавахар из наьно боарза, сесаги, йижарийн, гаргара нахи уллуь а болаш, Эдди Iаьдалах, кий Iо а яьккха, юха а сепа, корта Iочубахийтар цо. Бос баха вода из, гIайгIане, кIоарга уйлаш а еш, латтар.

— Нанаь, са нанаI, аьлар цо низдрьа хьа ца хозанъ. Сий-лахь воккхача Ленина дешаца хьахьех советски кагирхонта наьнацара безам миштта хила беза. Эггара хьалха наьнагара хоа «Дахье», «Ленин», «Мишар». Кхьахьетта «ДоттагIал» яра дешаш. Йоаной оа Даьхе еза бола патриоташ кхъьегама турлалаш хьалхкерераш. Хозахета вIашагIтехади «Дахье—нана» яха дешаш. Наьнацара бар санна дагтахьара ба Даьхенцара безаш а.

ЛОАРХIАМЕРА хIамаи кIаргIдуьл ххалнаха промышленносте, юрта боахане, Iилмани культураи дахьъе. Вай докккийдеш да Н. С. Хрущева Кусиева Зайдата цIи яккхарх. Нохч-ГIалгIай межка дукхха ба коммунизм хьалъерий хьалхарча мIаIарвина латта кхалнах. Царех ба нефтемаслозавода установка начальник, Социалистически Къьхьегамо Турпал Т. Летковская, «Малгобекнефта» орден леларча хьалхарча Iаьдала Iаьдалаш Iаьдалаш Паук, коммунистически къьхьегама ударникаш бола Л. Бахаюева, М. Арсемикова, О. Куценко, свинаркаш М. Наумова, П. Алаева, птичница Н. Ольонина, иштта дукхха кхыбараш.

Къьаьта гуш да медицине кхалнаха дахьа толамаш а. Цархьа ба РСФСР заслуженни ло-раш А. Дагаева, Е. Бакланова. Нохч-ГIалгIай АССР заслуженни лораш Т. Кодзоева, А. Тапченко, Е. Башарулни, иштта кхыбараш. РСФСР заслуженни хьехархой цIерашш еннай К. Минаевайна, Ф. Даутовайна, М. Мальсаговайна, кхыларна.

Чентиева Марема нанна вIалла дага а хиннадаш шиI йоIах Iилмахо хурьъа аьнна. Таханан вайна бIаргагу райписполкома председатель йола Эсенбаева Тамара, краеведчески музея директор Зязикова Жанетта, филологически Iилмай кандидаташ Долакова Ранса, Оздоева Фируса, Гойгова Зарема, иштта кхыбараш. Уж дедий чIоагIа дог гIоздоаннхаш дола хIамаш.

ДУНЕН тIа коммунистически болам боллучуьра перашка кхалнаьха ди дездела дIадоладаьча Клара Цеткинас язъадъ:

«Цу хозача гIишлон кхерий пенаш тIа мукъьабахъача кхалнаха яздерга — ер памятник тха, кхалнаьха, кулгаша а хьалдаь да».

Уж дешаш хIанзарча кхчъ-наьха вахарах ала мегаргдолаш да. Коммунизма сийрда гIишлон кхьъча кхьъгга хьагуш а кхалнаьха кулгаша Iоекхаш йола кирпичкаш. Цхьаккха моттиг ца вахаре кхалнаха, хьинаре дакъа ца лоацаш.

Тахан, кхалнаьха дезача дайнаьха цIенача дегаца кхалнах дахьъеча а бувцаш, ала белаш ба са: сийрда вахар хьакхолдаца а дунен тIа Машар, Вошал, ПаргIато оттаева а докккий гIулдакхаш де камаьхал ййла шуьI

17 шу да сверловщицас Нина Артемовна Парахинас Грозненски вагонни депо болх бу. Из коммунистически къьхьегама хьалъхашта ударник я. Сменни нормаш 135—140 процент кхоачашъю цо.

Сурта тIа: йоккхача станоката болх беш йоалла Н. А. Парахина.

М. Сапрыкина сурт.

ИИЗ КХОБЕРГБАЦ

Деррига дунен тIарча къьхьегамхоша хIара шера дезду Дуненъ хьалъашта юкъера кхалнаьха ди — 8 март. Къьъста чIоагIа деш гIоздоаханн хул из цIей массане а кхалсара терко а йоакхо а еш болча вай мехка.

Цхьабакъда, цунах массаза а хиннадаш дог гIоздоаха цIей. ДIаэача хана кхалнаьха вахар хала хиннилгга сона хан, бакъдар ыъчч, бокккагIа бараша дувцарех, кинжкаш тIарча кинофильмэдш тIарча мара. Масала, 70 шу даьнача са нанас — Александра Михайловнас каст-каста хьоахду эIамига йолча хана ше а шиI да а дIа-хIама лоаш даьнна лийна хилар. Миска дар паччаьа Россерча къьча йолча вахар. Къьа а халагIа кIинда из кхалнаьх. Эзараш а эзараш а болча кхъыча кхалнаьха а мо мара цхьаькха образования хиннаш са наьна. Цу хана-м цунга догдоахийла а янар.

Кхы тайна да сурт хIанз. Цхьаьтта бер хиннад тха наьна, хIата тхоп кхьаькха а хиннадаш верхI шерал лоха-гIа образования йолаш. Дукхъача сай новкъостача а санна, балха тIа йолаш шера а дешаш, мехкадатта техникум йистейоаккхаш йоалл со, маIача наьна йийсча дакъа доал из производстверча балхаца, цекеи заводех общественни-политически деятельностан. Дега-тоамбор хул советски наьна йоккхача Ко-кхнича коталомашта юкъе ца баьча оалаш шера а хилар дагадеъ-кача.

Къьаьста чIоагIа бегагIадоалаш хилар сона семилетка пхеагIа-шу: Российски Федераце Лакхехьарча Совете депутатала хержай со. Аз чIоагIа докккал ду цунах, хIата халкъа сайх бечна тешаш сийленца ихоачашбара сай берригача ишт хьинарг тIа а дохийтаргда. Шн куг яIашка ца дуллаш къьхьегарга да, халкъа цIена гIулъах-дерла. Сурта тIа: Сурийн опыт. Сурийн говзала сайн балха болча новкъо-ташта дIаала хьожаргья со. ЧоагIа дег ву дийшар сона харжар-хошка къамаьл деча хана Никита Сергеевич Хрущева йыкха безам. Цо аьзар, къьхьегамца, цIаьхьа а къьхьегамца, алкха къьхьегамца мара хьалъхурьъяьл вай мехка коммунистически общество. Долче, халкъа лаьа долча оаха а хходе йиш иц тхоаI низап. Аз дош ду сай семилетка ух 1963 шерге а кхоачашъе.

Е. САННИКОВА,
РСФСР Лакхехьарча Совета депутат, коммунистически къьхьегама ударник. «Красный молот» яхача завода шлифовшица.

Малав шун дикагIа вола агитатор, аьнна шийга хьаьтта-ча, керда газеташи журналаши дахьаш Iуйрийна цуьрий-говарни ферме ечача йоаца ДlабIара а хьежа, из я, аьнна жоп делар Сунженски колхозно-совхозни управление Ленина цIерахча колхоза председателя нов. Шебилова. Из яр кхъна коммунистка Мамедова Лейла.

Шийх лаьца кIезига дувц Лейлас. Ше цу колхозе балъча ечача хана денз доккхий балха толамаш дахьад цо. Ший балхал совгIа бокккха общественни болх а бу Лейлас. Дика агитатор я из. Шийна тIадилла гIулъах сийленца ихоачашду цо.

Сурта тIа: дикагIойла агитатор Мамедова Лейла.

С. Хакиева сурти тексти.

1959 шера НЬЮ-ЙОРКЕ кепа теха арадькъа-ка «США кхъьегача кхалнаьха хьалах дола бакъдараш» яхача справочника тIа гуччахьа хьайоах: «КЪАХЬЕГАМАХ ЦХЬАТАРРА МАХ ЭЦА БОКЪО ЙОЛАШ БАЦ США КХАЛНАХ: ЦАР БУ БОЛХ ЧУХЬНАХЬА ЛОАРХI, МАIАЧА НАХА БЕЧА БАЛХАЛ». «США МАIАЧА САГО ЭЦА АЛАПИ ЮКЪЕРА ЛАЬРХIАЧА ШОЗЗА ДУККАГIА ДА, КХАЛСАГО ЭЦАЧУЛ, ХIАЬТА НЕГРИЙ КХАЛНАХА ДИАЗЗА КIЕЗИГАГIА ЭЦ «КIАЙЧА МАIАЧА НАХА ЭЦАЧУЛ».

Машиниста гIонча

Дакаева Висайта Марема локомотив духха езаелар 1939 шере я. Грозненски депо машиниста гIонча йолаш болх беш из йодча хана. Цхьабакъда, цу хана цу балха тIа духха хила йин хиланзар цун.

КПСС Ведана райкома аппарате болх беш укх шера ше йолаш а машиннакъьа транспорте балха кхайоаргIилгра дар Марема дагадаьлар. Цхьхера а из ди хьатIаэтгар. Машиниста гIонча балха яха Марем локомотива тIа хьатIайоалаш бIаргайнар цецваргвар цу балха сов гIадьяхз из хиларах.

ЧоагIа бесан бенна дIалобалбир Марема ший болх. Иниз кхобаш цо ший машин технически культурни тIехдинача хьала тIа хилитара. Машинисташ чоагIа раьза ба цо бечча балха, Дукхъа ца дезаш хов цунна доагор чудетта деза а коача доагор кхоадар духьа цIи лаьгIе «за а ха.

Дедора берригача къьхьегамхой а санна, Гудермесски тепловозникий тIаьхьамах къьхьегама вахте латташ а семилетка' ихелагIча шера мухьаш дIа-юха кхаьхара план хаьнал хьалха кхоачашъяр духьа чоагIа яхь лелаеш а я коммунистка Данаева Висайта Марем.

Г. АНОХОВ.

СЕРДАЛО
2-гIа оагI. 8 март, 1963 шу.

Хьалхеи хIанзи

Исторически документаш дешаволаделга дуккха масалаш доаладе биш я кердда хьалдеча юкъе вай республикерча кхалнаха хьинаре дакъа лаца хиларах. Фу дувц цу документаша?

1925 шера Грозненски городской Совета член йолаш ерригаш 5 кхалсар марта ца хиннача 1926 шера — 45 яр. 1927 шера городской Совета тайп-тайпарча комиссейка, кружокашка, добровольни общественна балхаш деш 143 кхалсар яр.

Хоржамаш кампанешка дакъа лоацаш а хиннаI кхалнах. Нагахьа санна 1926 шера хоржамаш деча юкъе дакъа лоацаш 2080 кхалсар марта хиннаеце, цул тIехьагIа цхьа шу даьлча уж хул 10874.

1927 шера октябрь беттах кхалнаьха окружной конференци хилар Грозне. Конференце белгалдьаьккхар, социализм хьалъеча кхалнаха доккхий толамаш даьха хилар.

Боккха болх баьб цу хана кхалнах балхашка увттабеш. Балха хьожайяр 1034 кхалсар, общественни балхашка дакъа лоацаш — 82 кхалсар, фабзавучеи стройучеи деташ — 42 йоI яр.

Общественни вахара юкъеззабар лоаман кхалнах а.

Дукха кхалнах бар кооперацце правленне членаш болаш тикашка мах бешш, халъеча судашка заседателаш, судхой болаш, больницашка, консультацеша, балхазн деш. 1928 шера 1 апрель тIакхоачаш 1034 кхалсар, общественни балхашка 7 колхоз яр областе СОЗ товарищества уставаш вIашагIгьелла, уж яр ерригача колхозех 17,5 процент.

Цу хана денз дукха шераш дIадахад. Доккхий хувцамаш хиннад цу юкъа Ноч-ГIалгIай мехкарча кхалнаьха вахаре.

ХIанз вай республикерча кхалнаха тIа-тIа дукхагIа дакъа лоац коммунизм хьалъеча. Юрта боахме я 13810 кхалсаг, промышленносте — 24694, культура учреждеиешка — 1079, просвещене — 10077, Iилман болхло йолаш — 1787 кхалсар я.

40 кхалсар я орденаш енна, медалаш еннай 24 кхалсаг-га. Заслуженни лор, хьехархо, артист яха цIи епна а 46 кхалсаг я.

Деррига халъеча цIей долча дийнахьа — 8 марта кхалнаха ловца баккха дог доагIа, дIахо беча балха тIа доккхий толамаш доахалда оаш, аьнна.

З. ЛИМОННИКОВА,
Нохч-ГIалгIай АССР Центральни паччахьалхен архива Iилман боакло.

534 дии бийсеи ремонт ца еш

Новогрозненски мехдадьта чаҳхдоахача заводерча № 43-2 йолча каталитически крекинга установка массеи капитальни ремонт йоацаш духха болх баь установка яц мехка. Цу тайпарча установка болх беш хьаьта а технологий вІаштІехьадьлар бедалах хьакъоастаеш йола керттера продукци планех лаьрхІиа хинначул цхьа процент гаргга духхагІа хилийта, цул совгІа кІезига кходьадьл доагор, хий, Іы, электроэнерги.

Хланз установкана ремонт еш латт. Технологаша шоашта хьалхашка деҳкар оттаДьД — тиш мел енна оборудовани хьагучаяккха, тохкамбьа а хьежа а чакх ца боалаш цхьаккха үзел, цхьаккха оаттхал ца йита. Технологаша цу тайпара лаьрхІиа ремонт ечча хана ремонтни бригадашца цхьана къаьхьга, цу тІа а установка болх беча хана бьчул вІалла вогІа а ца беш.

Болх дика вІаштІехьбаьккха, лакхача технически боараме лел ремонт. Къаьхьгамэ овсарле лакхъяра гІулакха хьокхам тел завода ремонтно-механически участкера новкъостий Вулвха. Кукленко, Лядовский, Ташерова кергеле латтача слесарий бригадаша. Цар лаьрхІад установкана еш йола ремонт ханал цхьа дии бийсеи хьалхагІа йистеяккха.

М. ЛУКИН.

Сурта тІа: воккхачІа йола оператор Н. Грушовский (латтяха), оператор Е. Голодеева.

И. Плиева сурт.

Уж маца дІаболалургба ховш дац

Доккхий декхарш тІаийнад уьк семилетка пхеатІа чекх «Октября 40 шу» совхоза Наьсар-Керттера оцлетене къаьхьгамхошца. Устьлабинций кхайкарадо дикача гІулахкашта тІаьхьех уж. Духха ха йоацаш хинхача шоай собране чІогІо йиц цар: хама ца ешшаш дерригкхай тІара балхаш механизировани хьисапе кхоачашде, йолча торонех пайда эца, ахархой чотах баха гіертачарца бирса къоьсам лоатабе, аьанна.

Духхагіа йолча авеношца доц деннад йоккхийча участкаш тІара хІара гектара тІара 60 центнерал чухнаҳьа фуалъьяка хьажкІаш чу ца эца.

Планаш дика ю. Бакъда. Іханзесыка уж кхоачашъяра кийчо ца йича дацоса дешаш марс хІара хургдац царех. Из гІулакх отделене доагІача тайпара вІаштІехьадьккхадац. Віаьсти гаргагіертача уьк бехнтокхаверча деношка трактороЙ татт хьаат отделене кхашка, дІаҳаҳьац моттигера удобренеш.

Ліьхташ хьаьнда бьаьнаб уж? А. Хіаноа а боьхьонца из болх дІаболабаьлбан уьхаза. Трактораш ремонтера ара а яьха «салоІаш» латт, тележкаш лоа тІа а дилла бригадашка дахача шера дІаоттаньча тайпара латташ и бІаьстанга кийчо мишта ю оаш? — аьнна хаттар дича шоашш дахача шера чуийца хьувкъам бувца отт отделене управляющи нов. Ориханов. Шеняра спекла дІаовоярйочка участка тІа дІайхьа пхи-ялх тележка шира кхо мара кхы цу къаьхьаьа дьа хІама дац...

Каьхатацара болх-м дика вІаштІехьбаьккхабар тха, йоах механизатораша. Цун пайда бац тІаийца декхарш кхоачашде дезараш тхо хилча. Тхо дь, дош кхоачаш ца дича эггара хьалха цІийдала дезараш.

Наьсарерча юртбоахама производственни управленне кулгалхошта хой-хьоГ цу отделене лаьтта хьаьндара хІама ца делга?

М. ХАНОЕВ.

Эггара лоархІамегІардар, эггара кертердар!

Дуккхача советски наха, промышленни предприятеш гІишлош ечарчен кІаҳьегамхошта дика йова керда общественни строй коҳъларга дола эггара лоархІамегІара, эггара керттера хьал лоацца а нийса а белгалдеш йола денисски классически формула. «Капитализм бокъонца эшае йиш хургьа, — яьхад В. И. Ленина, — из бокъонца эша а ергьа социализмо керда, дуккха а лаккаГа йола къаьхьгама овсарле хьаярда».

Вай мехка къаьхьгамхоша ленински формула нийса кхетеш хилар хьаьхьох, семилетка дІа пшера тІаҳхийтача промышленни продукце ши дакъа къаьхьгама овсарле лакхъяра чотах а дакхеш хилар.

КПСС ЦК ноябрьски Пленума решенеш бахьан долаш боарам боацлаш чІоагІа лакхденнад промышленносте, транспорта, гІишлош ечча болхлошта, партийни организацеша, бергигача советски наха хьалхашца латта денхараш.

Никита Сергеевич Хрущева Пленуме яьча доклада тІа а ца дакъа лоацаш хинначар дацча къамъаллача а къаьстта чІоагІа белгалдеш общественни пъаьхьгама овсарле хадданза сиха а дегІанхулданза яргца хилар.

Вай республика промышленносте мишта латт хІаьта цу лоархІамегІара экономически показателеа гІулакхаш?

Семилетка дІа пшера промышленни предприятешка къаьхьгама овсарле шера юкъера лаьрхІача планови заданеша лийрхІачул 2 процент совгІа лакхъеннай.

Ахънел духхагІа лакхъяьй промышленни производство. ХІаьта семилетка шерашка вай республика промышленни продукци 55 процент тІаҳхиттай, цун аханел совгІа яр къаьхьгама овсарле лакхъяра чотах а кхеташ.

Дідахача цхьан 1962 шера болх беш йоаца хІара оаго хьадер 1961 шераца нийсдича ийси ахи процент лакхденнад.

Республика промышленносте хІара шера лаккхуьх хьаихай къаьхьгама овсарле эггара хьалха керда производственни модноташ болх бе йолаялийтара тотах.

Семилетка диъ шера республике хьалъяьй шера 25 миллион сома маьха тайп-тайпара продукци арахецаш йола 16 йоккха промышленни предприяти.

Болх беш йолча предприятешка къаьхьгама овсарле лакхъеш йола керттера фактореш хилар производственни процессешца автоматизацеша механизаци яра балхашт чакхдаҳарах, іилманеи техникаиеи карагІдаьина хІамаш балха юкъеъкъахьарах, къаьхьгам дІа вІаштІехьбаккхарх.

Из бакъдеш дола масалаш доаладе йиш я промышленносте хІара дакъера. Масала, мехнбаьлта доахача промышленносте ши эзар совгІа кІоарга наьсосни скважина гьавнара телемеханизаци тІаьхьожаш доаттабеш я (цо шера 200 эзар сом ахча кходу), дукхха насосеш автоматически управленера яьхай. Бурув деттача юкъейоалаяьй спуско-подъемни операцеш механизаци ши йола установкаш.

Мехнбаьлта чакхдоахача заводашка мехнбаьлта духхагІа чакх а доах, хьайоала мехнбаьлта продукташ дикагІа а хинначул керттера дакъе технологически установкаша реконструкцеш яра, ремонт йоацаш царга болх духхагІа байтара чотах.

Машинаш ечча заводашка оатхалашта ковка яра меттел хІанз духхагІа штамповка ю, доаладелъ чонах кепа етт модернизаци, сварка автоматически ю, и. кх. дІаҳо а.

Яйтача, мотгитерча, кхачан промышленносте предприятешка а транспорте а цу тайпара чакхдаьлад къаьхьгама овсарле дІакхеташ хилар. Керттера кхоачамбоапар да хІара бетта продукци арахецаш йола 16 йоккха промышленни предприяти.

Болх беш йолча предприятешка къаьхьгама овсарле лакхъеш йола керттера фактореш хилар производственни процессешца автоматизацеша механизаци яра балхашт чакхдаҳарах, іилманеи техникаиеи карагІдаьина хІамаш балха юкъеъкъахьарах, къаьхьгам дІа вІаштІехьбаккхарх.

Из бакъдеш дола масалаш доаладе йиш я промышленносте хІара дакъера. Масала, мехнбаьлта доахача промышленносте ши эзар совгІа кІоарга наьсосни скважина гьавнара телемеханизаци тІаьхьожаш доаттабеш я (цо шера 200 эзар сом ахча кходу), дукхха насосеш автоматически управленера яьхай. Бурув деттача юкъейоалаяьй спуско-подъемни операцеш механизаци ши йола установкаш.

Мехнбаьлта чакхдоахача заводашка мехнбаьлта духхагІа чакх а доах, хьайоала мехнбаьлта продукташ дикагІа а хинначул керттера дакъе технологически установкаша реконструкцеш яра, ремонт йоацаш царга болх духхагІа байтара чотах.

Машинаш ечча заводашка оатхалашта ковка яра меттел хІанз духхагІа штамповка ю, доаладелъ чонах кепа етт модернизаци, сварка автоматически ю, и. кх. дІаҳо а.

Яйтача, мотгитерча, кхачан промышленносте предприятешка а транспорте а цу тайпара чакхдаьлад къаьхьгама овсарле эггара хьалха керда производственни модноташ болх бе йолаялийтара тотах.

Семилетка диъ шера республике хьалъяьй шера 25 миллион сома маьха тайп-тайпара

ТАМАШ ЙОЛА ХІАМАШ

Мел ша ба лаьттан тІа?

Дерригача лаьттах, ловдама хІама ца эшаш 11 процент лаьттан тІехе шано хьелаянь я. Дунен тІара беррига ца хІанз уьк сахьате 30 миллион кубически километр ба. Цу юкъе боагІа айсбергех бола ша, КъилбаседаполюсатІара шана корнош, Антарктиде ра материконн шанаш, лоамий бовхьашкара шанаш.

Лаьттан тІарча беррига чаккхе 98 процент ледникий ша ба. Нагахьа санна ледникий беррига ша цхьатарра нийс а, баолаьттан тІехьен тІа дІабийкъача 60 метр лакха ша хургбар деррига лаьтта.

Эггара сомагІа шаноа тІоа бода моттиг Антарктидера юрга ньй — 5000 метрал сомагІа ша корабльб 2000 гІрадус цІалал ледникий шанашкара тІайоагІаш ювхьтоха тІоагІа низ кхочаш ба ледникий ца а цуьнна тІера деза. Нагахьа санна ергача лаьттан тІехьа ха из тайпа радиоционн гІулакх дозалаш хилча цуьнне арахьара тІайоагІаш йола йІовхал хозза

(ТАСС).

Космически шелал лайнай береза

Дунен тІа отта эггара йоккагІа йола шелал ловалуш береза хилар гучадьннад. 273 градус шелал йолча кхала тІа березин Іаьркачехкахьарен гаьнаш дІаоттаяьл СССР йилмай Хьадезе К. А. Тимирязева цІерахча растеней физиолоче институтерча Ілилмахошца. Цхьа ха яьнначу гІолла цигара хьаяьхай уж. Цар гаьнилгаш хІама ца деш йисай, вІалла цу шелалга па хилча санна, тІа а низа а текхар царех.

Цу тохкамах гучадьлар шелала духьал отталлуш е йиш и растенеш яхаш йола Ілилмахошца яь вывод нийса хилар. Шелал эттача хана растенеш йоагеаш клеткашта чухь беш бола шалгаш ба. Растенеш шелала духьал оттаюмайча протоплазма чура шин хаинахьа ара а дале, клеткашта чухь а ца беш, арахьа мара ша бац хих.

Іаламерча хьалех растенеш шелала духьал отта Іомаяла ЙІолалу гурахьа. Шелал сов ме йоал чІоагІ а луш ДІахо дода из гІулакх. Шелала духьал отта кІезигагІа низ болаш растенеш ме хул сабаргеІа хилийта деза уж шелйойлийтилга. Шелали йІовхали цІаьххьа хІуьцаялар чІоагІа зене да растенешта.

Говзалца климат хьаеш долча хІанзарча хьалех шелал лоалуш хургйолаш растенеш кийчъяра биологически процессаш кІоаргга Іомаеш ба Ілилмахой.

Семилетка ахелагІча шера плаи ханал хьалха кхоачашъе дерхіаш шерра социалистически яхь яьржай маІача наьхи кханачьен бархьашташ тера ГорпромторгІа атєьшєта юкъе.

Январи февральи бетташка хьалхара мотгиг яьккхай коммунистически къахьегама ударник Ершова Наталья керте латтача кхалнаьха барзкъап тегача цеха коллективо. Цу шин бетта за-

дани 107—110 процент кхоачашъяй цеха коллективо.

Ершова цехе хьалхІе лелаеш я «ДикагІа йола бригада» яха цІе вымпел енна Тамахина Раисай бригада. Хьинаре къахьегагІ цо февраль бетта а.

Сурта тІа: коммунистически къахьегама цеха дикагІа йола бригада барзкъап тегаш я.

Д. АМАРОВ.
И. Плиева сурт.

Дунен тхов форда бух хиннаб

ЧІоагІа хьехаме хІама да памирски экспедицеларча геологаша кхаь шера дальа тохкамех гучадьннар «Форда тІехенна 4 эзар сов!а метр лаккхе Ванч яхача хин хьарсам доладуча меттера ледникашкара царна кораяьй духха талъа а талханза йола табуляташ — фордара шира кораллаш. Кхо бІаь миллион шу гаргга хьалха хинна лерхІ уж специалисташа - полеоитологаша. «Дунен тхов» аолаш дала хІанзаяр кхерчий доккхий хозмаш долча метте Іалальмате бокхка форд лаьттаб цу хана.

ДІадоладаь дика гІулакх хьаллаьцадац

Клубаши кхыйола культурни учреждениеши хьалъяра доккха даьхьа лоцц вай республикерча къахьегамхоша.

Ножай-Юртара района Регеты яхача юрта комсомольцийн, кагирхой, бахача наьха боламах дІадахача цера хьалъяй дика клуб, ЦхьабакъдІа, хьийга хозза довш да. ДогІо дошадеш маьлхо докъаделш латт клуба пенаш. Клуба тхов тІа йилла 300 лист шифер ца хилар бахьан долаш йохаш латт гІишло. Массеххаза йийхай юртарча къахьегамхоша хьалха хиннача Курчалой района кулгалхошкара пи. Янгульбаевгеи Магомадовги 300 лист шифер. Районо 1962 шера 16360 лист шифер хьайиша йоллашшехь а 300 лист шифер хІанзар района кулгалхоша клуба тхов тІа йилла. Дина хоп из гІулакх культура Министерствана а. ЦхьабакъдІа, цо деш хІама-м дац.

Терко е еза цу гІулахха. Тоае еза къахьегамхоша шоай культгІашца хьалъяь клуб.

В. ЦИЦКИЕВ.

«Дошо кулгаш» да Султана,—оал № 2 йолча бытовой обслуживание комбината телеателье коллективо. Ишшта долаш а да из! Сихси дикен тоаю цо радиоприемникаш. Сийлахь-бокха Даьхен тІом болча хана радиомастерала болх беш хиннав из. Советски правительствас ЧІоагІа мах балб цун. Пхиъ тайп-тайпара ордени медали енна цунна. Город Варшаве центральни аппаратни пульс болх бе йолайолинташ бронзах яь медаль енна цунна. ХІанз Озиев Султан телевизораш тоаеш ва.

Ше бу болх - дика хилийтари хІара денна заданеш ТехкхочашъяриІ из да Султана шийна хьалхашца оттадаь дехкар. Цул совгІа дика новкъостал ду цо телевизораш тоаяраш говзал, балха опыт новкъосташтта дІаІомаеш.

Сурта тІа: Озиев Султан (ваттехьа) ший ученикага Гакаев Абдуллайга телевизора телха моттигаш дІахьокхаш вІалл.

Г. Лифорова сурт.

Доазол дехьара

Дерригдунен Машара Совета президиума заседане документаш

МАЛЬМЕ, 4 март. (ТАСС). Ухъ шера 2—3 марте Мальме яхача шведски городе заседани яьча Дерригдунен Машара Совета президиумо дуьккха документаш тІаийлад, цу дешъа да Европа халъхашка дІа кхайкарад а.

— Европа халъхаш деккарийла ае,—йоах цу кхайкарад тІа,—термоядерни тІемах болча кхерам хІанз уьк сахьте шІаххха ца хиннача тайпара чІоагІа болча кхетаде. Де Голлан Аденауэрен тІема цхьоагІоно, дуьккхча оагІонашкахьа НАТО атомни низаш хьдарор. Европе кхыча мехкий ядерни базаш яхкаро, «Полярис» яха ракеташ а йолаш дола, хиня кІал гІолла лела кеман Къилбаседа форда тІа, Атлантике. Средземни форда тІа хилар бахьанашкахь из кхераш».

Ишшарча хьале, белгалдоах кхайкарад тІа, деррига халъхашца деккарийла да шоай правительствашкара эгтара хьинарІагІча тайпара ер гІулакхдеш хьадеха:

«Европа центре ядерни герз дошаш а, хІаьта кхыча гергазта боарах хоадоьдь а йола йоккха зона хьаелга.

Кхыча мехкий еррига ядерни базаш Европера дІайохкийга.

Европера дуккха шоллагІча тІемах юхейбор сурнга проблемаш хьоастираяра дунен халъхашта юкъера договор оттаделга.

Цар хІанзарча доазонашка германски ши пачччахьалхе хилар деррига мехкаша къобабдаь тІаэцнига.

ОАСОВЦАШТА ЯЬ СУД

ПАРИЖ, 5 март. (ТАСС). Селхан саррахьа диккха ха яхача хана лаьрхІа йолча тІемаз тригунало хьакхайнайр соаяхка аьхки Франце президент де Голль ве хьежача «къайлах» тІема организацеч члений группа дош дийца а дийца яь суд.

Из ве гІертача нахах керттерча ялхнена боабе суд яьй (царех кхаьнненна — тІабоацшашехьа а). Кхаьнна байна дІабалъалаца набахта — баххка суд яьй (царех шиннена — тІабоацшашехьа а), юхевисача цхе сага кхаь тІерагара 15 шерзга кхаччалца абахта баххка суд яьй.

Цу граждани хьштташ бокъонаш Іалаш а еш, деррига кхыча мехкашца цхьаккха а дийкха хІамо доацаш. цун буьззамаш хургхилара тешам а луш, Малхбузехьарча Берлина проблема цу городах «шийлачу тІема» центр хургйоацача тайпара къастаделга.

Уж предложенеш, белгалдоях кхайкарад тІа, Іалальмате боккха лоарХІам болаш я деррига европейски мехкашта. Кхерам хІара дешна соавбувл. Европа а адамаш а хІалак ца хуьлийташ кІалхара дахара оарцагІа довла деза халъхашца.

Герз дІадаккхарш машарш тІехьа бІаьстанара кампиан чакхъяккхара хьакхъярча кхайкарад тІа Дерригдунен Машара Совета президиумо кхайкарад цу «мишар безаш болча деррига маІача нахаген кхалнахатеп, машар бахьанца къовсам лелабеча деррига деларча боламашкеи организацешкеи массе мелка цхьатарра уьк хьатІадоагІоча бетташка машар дуьхьа шерра кампани лелярга уж тІа а хьехаш».

Европера гІулакхаш кхерамерча тайпара деГІаухаш хилар кертагІа а дальккха, Дерригдунен Машара Совета президиумо белгалдоах «из хІама» йоккха, цхьаккха а дийкха хІамо доацаш. цун буьззамаш хургхилара тешам а луш, Малхбузехьарча Берлина проблема цу городах «шийлачу тІема» центр хургйоацача тайпара къастаделга.

Уж предложенеш, белгалдоях кхайкарад тІа, Іалальмате боккха лоарХІам болаш я деррига европейски мехкашта. Кхерам хІара дешна совбувл. Европа а адамаш а хІалак ца хуьлийташ кІалхара дахара оарцагІа довла деза халъхашца.

Герз дІадаккхарш машарш тІехьа бІаьстанара кампиан чакхъяккхара хьакхъярча кхайкарад тІа Дерригдунен Машара Совета президиумо кхайкарад цу «мишар безаш болча деррига маІача нахаген кхалнахатеп, машар бахьанца къовсам лелабеча деррига боламашкеи организацешкеи массе мелка цхьатарра уьк хьатІадоагІоча бетташка машар дуьхьа шерра кампани лелярга уж тІа а хьехаш».

Европера гІулакхаш кхерамерча тайпара деГІаухаш хилар кертагІа а

Хрущева даь къамаьл дешаш...

КЕНЕ (КАНУ) АФРИКАНСКИ КЪАМАН СОЮЗА ВИКАЛАШЦА ХИННА БЕСЕДА

КАИР, 2 март. (АПН собкорр). ЧІоагІа хьашт хинна тІаийцар африканскин мехкий виказа 27-ча февралехь хорадмашта хьалхарча собране Советски правительствана керте латтача Н. С. Хрущева даь къамаьл.

Кене (Кану) Африканскин къаман союза кулгалдеча викалех Канре ийсбеннача цхьанне, господина Амбито АПН корреспондентага уьх тайпара къамаьл дир:

— Советски Союз массаза а хинна Африка халъхий оагІун хьаллоацаш. Колониализм дІа а яьккха, къаман гІулакхаш шоай лоІаме леладеш дукха африканскин мехкан да. Из гІулакх ишшта хилийтара Советски Союзага даьнна беркат донкха да.

Ший къамаьлаца Н. С. Хрущева белгалдьккхар массане а деррига з геро дІадоаккхара хьакъехарча договора хьашт долча ханд кулг язде Советски правительство кийча хилар. ХІара сакхетамерча саго чІоагІа хамбе безаш заявлени я из.

Со тийша ва, нагахьа санна герз дІадоаккхилга чакхдоаларе, африканскин мехкашта хІанзарчул дукнхаза а дукхагІа материални новкъостал дергдар Советски Союзо а деррига социалистически мехкаша а. Герз дІадаккхара хьашт долаш баг империалисташ, «Низа позице тІара» политика, колонешкарча халкъашта низ-Іоткъам лоаттабелга, мамогга дукхагІа пайдан Іоаделга — уж гІулакхаш бахьан долаш да хІана уьх сахьате США а империалистически кхыча мехкашка а сихдаь герзий кхоачамаш деш хилар.

Хрущева къамаьл, къаьстта а цу тІара машари герз дІадоаккхилгеи дувцаш йола моттигаш, ешача хана, — аьлар Амбито дІахо, — хІанз а тІехьа английски колонизаторааша доал деш йола сай даьхе дага да ехача Іелад со. Берригга африканцаш а санна, машар хьашт долаш халкъ да Кене халкъ. Африканцаш цІаккха а хиннабаш кхыча мехкашта духьал тІом беш, цхьабахьада, цар массаза а къовсам лоаттаберга колониализмана духьал, шоай даьхенна шоай лоІаме доал дзре йола бокъо яккхара тІехьа. Кене халкъо хоадамболлаш къовсам лелабу низ-Іоткъам тІальта шоай даьхе ший лоІаме хилийтара тІехьа.

*

Къулбехьарча Родезе кІайча расисташа чІоагІа низаш ду моттигга бахархой бокъо йоацаш хилар дІадаккха гІертарашта. Къулбехьарча Родезе мукъа баланза йолча африканскин халкъа Союз яхача партеи лидер, хІанз дукха ха йоацаш мара нибахтара хьахецанза вола Зимбабве ДжонДжо. Іконо лаца а лъаьца юха а чувеллав Іьдалаша. Из бехке ву «порядок хьаллоаттаяраХ» дола закон телхадаьд, яхаш.

Сурта тІа: Джошуа Ікомона бокъо йоацаш деча низашта шоаш духьал хилар кхайкаде, аьлна, Русаце суда цІеношта хьалхашка вІашаГІхийтта кхалнах лелхабеш воалл полицейски.

Кулгех детта гІабаш дада полицейскин гІехнзарх, бирса Іехача жІалена кач йоалла йІаьха оасилг йоалл цун бе.

АП-ТАСС сурт.

*

Самодеятельноста хьажарга кийчлуш

Клуба ха деш... чІега ба

Вай мехка массайолча мотгигашка хІара денна дукхагІа хул художественни самодеятельноста кружковаш, тІатІа зовнегІа ек цар оазаш. Шоай ашарашца, иллешца доккхийча гулакхашка тІахьех цар къахьегамхой, парте бакъ дош кхайкагу.

Каста шоай таланташ дІахьокхаргьяш къахьегамхошка вай республикерча художественни самодеятельноста клубаша а. Мишта кийчлу ПаьсарЕн район цу дезача цІейга?

Ер ихоалагІа бутт болабенаб художественни самодеятельноста хьажарга беш бола кІийчам дІаболабаь. Бакъда, дуьхьа эргадаьнадаш укхазара а гІулакхаш.

ХІанзалца сатийна хиннай район центрерча эргза бехктохкаме лоарХІача клубе. Болх ца беш хиннад халкъа театр. ХІанз кІезиг-дуьхьа цун уйла е болабеннаб кулгалхой. ВІашаГІтехаб театре дакъа лоацараш, Бакъда, боагГІача тайпара вІашаГІехьбаьккхабаь болх.

Клубе художественни кулгалхо ца хилар бахьан долаш ший балха тІера вокзал театра режиссер Ториев Аюп

а. Из ва дуьхьа ха йоацаш вІашаГІьеллача самодеятельноста коллектина а театра а болх вІашаГІехьбоахар. Цунна ший цхьанне вІашаГІехьдалад из деррига а кхоачашде. Нзгахьа санна хІанз мо мара НаьсарЕн-Вонзалера самодеятельность республикански хьажарга ца кийчлой, хьажарга доагГІача тайпара дакъа лаца вІашаГІехьдардгдар цар.

Кхы а эсалагІа лел из гІулакх районерча юрташка. Укхаза хІанз а даь хІама дац.

Йоккхийча школашта юхе улл Энажжъонгий - Юртара клуб. Дукха хьехархой, комсомольцаш ба цига. Мадарра аьлча, из кхы мара салаІа, сакъерда мотгиг а яц юрта бахача наха. Цудухьа художественни самодеятельноста болх дина вІашаГІехьбаьккха хила безар цига аьнна, хеталу. Вакъда, дуьхьа цу хьакъехьа даь дукха хІамаш долаш-м бац клуба заведующи нов. Евлоеви юртсовета председатель нов. Лолохоеви.

— ЦхьанкхХа художественни самодеятельноста кружок йий цуьнан баьз беш? — хоатт оаха заведующега.

— ХІанз яц, — йоах цо.— ХьалхагІа-м яр. Юха вІашаГІйохка езаш я-кх(?!)

Фу бахьан долаш баГІачкьогІ цун клубе кружковцаш укх тІехьарча хана? Цу хаттара жоп дала хала дац, заведующе наьха безам бац яхаш бехк тІера боахе а.

Клуба помещени ювцаргьяя вай. Ша мо шийла я цу чу. КІуро Іаьрж а яь цІен юккъе цхьа пиши йоал. МагІа сайн чу деха ГІаидаш дада вІашаГІкъа теха. Газеташ, шашнаш, шахматаш яц. Из шелал яа малаш цу клубе ваха безам хургбар? Кино хьокхача хана а хилад цига дукха нах, уж а шел а бале чуух, кино чакхдалалехьа, сатоха а ца моташ. ДухкагІа йолча хана чІега а ба клубана ха деш.

— Сона ховш чІоагІа сцена а езаш, талант йолаш 70 совГІа саг ва тха, — йоах школа - интерната директора нов. Гайтова. — ХІаьта кхы шайда ца эцаш уллаш ши баям, ши аккардеон, ши пандар а ба тхоха. Клуба новкъостал де йиш йолаш да тхо хийцца. Бакъда, из гІулакх дІадоладеш саг-м вац.

Ва а вац. Цудухьа латт Энажжъонгий-Юртара клуб шийла, цудухьа хозза цига ашарий, шандара оазаш.

Музыкант вац тха, яхаш лелеш уж. Хургг а вац из хьа ца лохе. Клубе хьало а хинна заведующи леларах шишех вІашаГІкхетаргбаш самодеятельносте дакъа лоацараш.

Культура учреждени я ала йиш ца Яндерча клубах а. Дуьхьа ха я ухаза кино хьокхарча совгІа из кхы культурни а агитационни а болх ца бу. ЦаІ лозунг, плакат даллад пена тІа. Шийла я. Клубана лаьрхІа дена дахча ший коа Іооттадаьд заведующе Борисов Адама, Атта дац цигарх дахча ги а дехкаш Іоккхаза.

Художественни самодеятельностах-м дувца а дезаш. Из ухаза йолаш яц.

Ишшта мара кийчо яц СурхотІарча, Іаьлий-Юртарча, кхыча моттигашкарча клубаша а.

ДІахо ишшта мела дита йиш яц художественни самодеятельноста хьажарга кийчо елга.

М. ЗАНГИЕВ,
тха собкор.

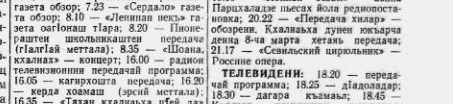

8 марте: 6.30—Іуйранара концерт; 6.50 — Хоамаши передачай программен; 7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор; 7.23 — «Сердало» газета обзор; 8.10 — «Ленинан некъ» газета оагІонаш тІара; 8.20 — Пионеррашташ школьникашташ передача (ГІалгІай меттала); 8.35 — «Шовна, кхалнах» — концерт; 16.00 — радион телевизионни передачай программа; 16.05 — кагирхошта передача; 16.20 — ресда хоамаш (эрсий меттала); 16.35 — «Таханан кхалнаьха цІей лаз» — передача (ГІалгІай меттала); 16.50 — «Шовна, кхалнах» — концерт; 17.15 — Керда хоамаш (эрсий меттала); 17.30 — «Кхалнаьха цІей» — передача (эрсий меттала); 17.45 — кердз хоамаш — (нохчий меттала); 18.20— Кхалнаьха дехарех отталаь концерт.

УКВ: 9.00 — «Эрсий кхалнах» аьнна Некрасова яззьяьча поэмах йола радиопостановка; 9.37 — «Вай сийлахьча кхадиахах массанахьа ил-

леш доях» — концерт; 10.05 — «Эстрада, иллеш, халхараш» — концерт; 19.00 — «Ножкай безам» — аьнна Пархалаевлеш йоаь радиопостановка; 20.22 — «Передача хилар» — обозрени. Кхалнаьха дунен юхъярча денца 8-ча марта хетаяь передача; 21.17 — «Сеймский цирюльник» — Россине опера.

ТЕЛЕВИДЕНИ: 18.20 — передачай программа; 18.25 — дІадоладар; 18.30 — дагара кхамаш; 18.45 — Кхалсаг — коммунизм хьалъяро; 19.00 — «Безамах дола иллеш» — Шульженко Клавдий концерт; 19.30 — Кхалнаьха дехарех концерт; 20.10 — передачай программа; 20.15 — «Карнавальная ночь» — художественни фильм; 21.30 — «Иллин къхьегамна» — бакъдолчоь тІера хьийга фильм.

Редактора зам. А. А. МЯКИЕВ.

СЕРДАЛО

Іа оагІ. 8 март, 1963 шу.

1963 шера 30 марта
ЕРЕВАНЕ

Пачччахьлхен 3% йолча чухьарча яхадж бувлава заема 92-ча керттерча тІираж яхадж тосс.

Заема 16 разрядах еррал яхаьмаш доагІа:
32 яхадж 5000 сом долаш;
80 яхадж 2500 сом долаш;
400 яхадж 1000 сом долаш;
1280 яхадж 500 сом долаш;
11200 яхадж 100 сом долаш;
123008 яхадж 40 сом долаш.

Беррига а бенача 136000 яхажах 7440320 сом яхоачаргда.

3% йолча заема тІраж массаза хул яхадж бара тешамегІа да.

Заема облигацеш парІатта йохка а йохк, хьа а ийо сберегательни кассаша.

3% ЙОЛЧА ЗАЕМА ОБЛИГАЦЕШ ЭЦА.
Нохч-ГІалгІай АССР Госпгрудсберкассай госкредитен Управлени

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Шєчя фрончовнкий улица, 15. Телефонаш: редактора зам. — 2-07-01; бехктешамаш секретара — 2-45-48, партийни хахарен, экономикан, письмой отделий — 2-35-72; корректорскє — 2-30-91;

АДРЕС РЕДАКЦИН: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: зам. редактора — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-45-48, отделов партийной жизни, экономики и писем — 2-35-72; корректорской — 2-30-91.

1918 шерачу 11-ча августа цІерах йола типографи, г. Грозный, Революцце проспект, 30/3.

Типографах имени 11 августа 1918 года, г. Грозный, проспект Революции 30/3.

СФ05054

Заказ № 1099